

Naročnina mesečno  
25 Din, za inozem-  
stvo 40 Din — ne-  
deljska izdaja ce-  
loletno 96 Din, za  
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v  
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba  
2050. — nočna 2996, 2994 in 2050

# SLOVENEK

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljub-  
ljana št. 10.650 in  
10.349 za inzerate;  
Sarajevo št. 7563,  
Zagreb št. 39.011,  
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-  
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen  
ponedeljka in dneva po prazniku

## Vsak po svoji moči

Italijanski zunanji minister Grandi je v Ber-  
linu. Tudi Mussolini sam bi se bil rad odzval  
Brüningovemu vabilu. Priletel bi bil rad z leta-  
lom »najsolidnejše konstrukcije«, da bi v Berlinu  
občudovali italijansko tehniko. Tam bi stopil na  
balkon palače nemškega kanclerja, da bi stegnil  
desnico v rimljanski pozdrav stotisočeri množici  
hitlerjevcev, jeklenih čelad, vsem Viljemovim  
služabnikom od Ludendorfa do generala Seekta,  
ki v brezdelju pričakujejo kralja Matjaža, in za-  
klical bi jim v pristni nemščini — Mussolini se s  
svojim znanjem nemščine rad ponaša: »Deutsch-  
land, erwache! In množice bi po fašistovski od-  
zdravile in navdušeno vzklikale: »Duce, duce!«  
Nemčija bi se bržkone zopet znašla, pred oči bi  
ji zopet zablistel lesk božjega poslanstva nemške-  
ga naroda, znašla bi se v okovih železne dis-  
cipline, ki bi jo duce vrnil Nemčiji, kjer si jo je  
izposodil in prinesel v Italijo. Nemčija bi zopet  
korakala. To bi bilo kolosalno! Toda duce, ki  
ima nenavaden strah pred ogromnimi masami  
ruskega naroda, bi pred usodnim poveljem za  
odhod napravil še kratek skok v Moskvo, da se  
sporozi s Stalinom za zadnji udar proti sgnili  
Evropi. Potem bi završalo po vsej Evropi, vstal  
bi nemški Napoleon, tudi ta bi bil italijanske krvi  
kakor prvi, in maščeval bi Nemcem in Italijanom  
krivico Versailles ter odprl zaklade, na katerih  
sedi »stara skupulja Francije« Iginil bi koridor,  
Poljska, morda tudi Češkoslovaška, Jugoslavija,  
med Italijo in Nemčijo bi se razdelile francoske  
kolonije, izginile bi seveda tudi reparacije.

Toda to so samo načrti, res napoleonski na-  
črti, ki bi jih mogel izvesti edino drugi Napoleon,  
toda le z napoleonsko armado in v napoleonskih  
časih. Resničnost je vse drugačna. Mussoliniju, ki  
bi se res rad gnil iz Rima, so njegovi svetovalci  
odsvetovali pot v Berlin. Mesto v Berlin se je  
odpeljal na agitacijsko potovanje v Neapelj, kjer  
je imel sila klavren nagovor o liri, ki jo že dalj  
časa trese neka sumljiva mrzlca. Državni ob-  
račun izkazuje že po prvih treh mesecih skoro  
milijardo primanjkljaja, brezposelne štejejo že na  
800.000, radi 15 odstotnega zvišanja carin se je  
vse življenje v državi podražilo, trgovinska bilan-  
ca izkazuje za september kar prebitok; toda ce-  
lotni promet (uvoz in izvoz) je v teku prvih de-  
setih mesecev tega leta padel od 22 milijard v  
lanskem letu na 16 in pol milijarde, to se pravi,  
da Italijani čedalje manj uvažajo, ker radi bede  
vedno manj konsumirajo in tudi manj proizvajajo  
za izvoz. Da zavaruje liro, je bil Mussolini pri-  
siljen povišati carine in s tem silno zadeti nem-  
ški izvoz. Grandi je šel v Berlin, potem ko so  
se razbila pogajanja s Francijo za pomorski spo-  
razum, ki ga finančno izčrpana Italija krvavo po-  
trebuje, in je šel po vodi fašistični up glede no-  
vega posojila.

Kaj naj torej prinese odrešilnega predstavnika  
fašistične Italije, napihnjene od bobnečih fraz in  
samih obljub, finančne pomoči potrebni Nemčiji?  
Foerster je nekje zapisal, da rabi današnja Nem-  
čija, ki še vedno živi s predvojno miselnostjo in  
se ni nič naučila od strašnega poraza, vselej ne-  
koga, ki jo od časa do časa uspa v predvojni  
sen, da v njem ugleda nekdanjo veličino nem-  
škega naroda: Nemčija ne misli realno in se mo-  
ra vselej na nekoga naslanjati, ki vzbuja upe v  
nekdanjo slavo. In to znanje izvrstno italijanski  
diplomati. Diplomatska zgodovina uči, da so na  
Nemce vselej učinkovali italijanski diplomati s  
svojim spontanim nastopanjem, ker znajo s tako  
prirojeno pretnostjo svoje resnične načrte za-  
kriti. (Rimskega dopisnika nekoga uglednega  
nemškega lista je n. pr. tako navdušil Mussolini,  
ker je prvotno odpovedal svoj obisk v Neaplju z  
motivacijo, da neapelski župan preveč razsijple  
z denarjem za to slovesnost, da je takoj prikazal  
Mussoliniju berlinskimi bravcem na večer Grandi-  
jevega prihoda kot silno varčnega državnika! V  
resnici se je Mussolinijev obisk kljub temu vršil.)  
Popolna razorožitev na suhem, paritela na morju,  
črtanje reparacij, revizija mirovnih pogojev, to so  
znane vabe, na katere Mussolini tako vztrajno  
lovil Nemce. Morda bi bili Nemci že zgrabili zanje,  
da jim Mussolini ni s svojim nepričakovanim na-  
stopom proti Anschlussu odprl oči ter jim pove-  
dal, da si on prav tako malo želi združeno Nem-  
čijo, ki bi segala do Brennerja in Trbiža, to je  
v resnici do Jadranskega morja, kakor Francozi  
ali Jugoslovani.

Nemci so uvideli, da jih Mussolini rabi le  
za to, da izjava pritisk na Francoze, kakor oni na  
drugi strani pritiskajo na Francoze z grožnjo, da  
se priključijo Italiji, da od njih izvajajo čim več  
koncesij; ako bi se Mussoliniju posrečilo, spora-  
zumetl se s Francozi, bi tudi Nemce pustil na  
cedilu. Nemcem je doslej ta igra več ali manj  
uspela, ker so postali v zadnjem času zelo pre-  
vidni. Iz previdnosti so tudi zamenjali dosedanjega  
poslanika v Rimu Neuratha, ki je bil znan kot  
filofašist, s Schubertom, ki je iz Stresemannove  
šole. Mussolini si je s svojim podpiranjem  
Nemčije le odtujil Francoze, med tem ko se mu  
ni posrečilo pridobiti Nemcev.

Nemški tisk se je napovedal obisk ne navdu-  
šuje posebno, ako izvajamo hitlerjevske liste,  
ki vidijo v njem »prvi korak v pravcu zunanje  
politike, kakršno si želi Hitler ter jo pobijata  
centrum in socialna demokracija«. Celo naciona-  
listi opozarjajo javnost, naj po izkušnji, ki jo je  
imela Nemčija z Italijo glede Anschlusa, ne pri-  
čakuje od berlinskih razgovorov nikakih senzacij,  
in poudarjajo, da ni Grandijev obisk naperjen  
proti francosko-nemškemu sodelovanju!

Po povratku iz Berlina odide Grandi v  
Washington. Hitlerjevci upajo, da se bo italijan-  
ski zunanji minister v Ameriki zavezal za nemško

## Laval je uspel v Washingtonu

Amerika se odpove nadaljnim intervencijam v Evropi

Paris, 26. okt. V tukajšnjih političnih krogih  
so splošno mnenja, da je Laval v Washingtonu v  
glavnem uspel. Komunikacije, ki je bil izdan po raz-  
govorih, ne omenja vprašanja jamstva in varnosti,  
ki ga je sprožil francoski predstavnik v Ameriki;  
to se pravi, da Amerika ni hotela prevzeti novih  
obvez glede zaščite miru s razširjenjem Kellogo-  
vega pakta. Tega tukaj tudi nihče ni pričakoval,  
ker niso razmere v Združenih državah še tako  
zrele, da bi se mogla sedanja ali kakrakoli druga  
ameriška vlada obvezati, da svojo silo uporabi za  
to, da se kršilec miru prisili k mirovanju in takoj  
kaznuje. To bi pomenilo direktno posegati v ev-  
ropske zadeve in tega današnje ameriško javno  
mnenje še ne dopušča. Laval je to zahteval stavi-  
le iz taktičnih razlogov, da na ta način Ameriko,  
ki neče zaupati Franciji varnosti v Evropi, pri-  
sili, da popusti v vprašanju razorožitve in ne za-  
hleva od Francije, da svoje meje odpre sovražni-  
kom. Temu dosledno se je morala Amerika tudi  
odpovedati nadaljnim intervencijam v Evropi na  
škodo Francije in njenih zaveznic, to je novim po-  
budam glede nemških reparacij. Sklenjeno je bilo,  
da po enem letu stopi zopet v veljavo Youngov  
načrt, to se pravi, da se moratorij ne podaljša. To  
je velik francoski uspeh. Ako bo hotela Nemčija  
podaljševati moratorij, se bo morala pogajati di-  
rektno s svojimi dolžnicami, v prvi vrsti s Fran-  
cijo in njenimi zaveznicami. Te ne bodo več po-  
stavljene pred dovršeno dejstvo, kakor se je to  
zgodilo v primeru Hooverjevega moratorija. Tudi  
sklep, naj se ohrani zlata podlaga denarja, odgo-  
varja francoskim željam, ker so Angliji po polo-  
mu funta šterlinga pričeli s hudo ofenzivo proti  
zlatu in se še danes zavzemajo za dvojni, zlati in  
srebrni standard.

## Oficielni komunike

Washington, 26. okt. Skupno izdani komu-  
nike o razgovorih med Hooverjem in Lavalom na-  
vaja uvodoma tradicionalno prijateljstvo obeh dr-  
žav, med katerima ni nobenih spornih točk, navaja  
dalje številne uspehe skupnega prizadevanja za

mir, med temi tudi Kellogov pakt in dolžnost vseh  
državnikov, da ne smejo zanemariti nobenega sred-  
stva za praktično kooperacijo za blagostanje na  
vsem svetu. Oba državnika sta odkritosrečno raz-  
pravljala o gospodarskem položaju in o vzrokih, ki  
motijo mednarodni gospodarski mir. Tako sta raz-  
pravljala o problemih razorožitvene konference, o  
mednarodnih dolgovih, o stabilizaciji valut itd.  
Noben od obeh državnikov ni nameraval, da bi  
za svojo vlado dosegel kakšne obvezne formule, tem-  
več je vsak hotel s pojasnili omogočiti uspešno de-  
lovanje vseh. Kar se tiče meddržavnih dolgov, sta  
si pridržali obe vladi pravico samostojnega skle-  
panja v primeru, če bi se pred potekom moratorij-  
skega leta moralo skleniti novo pogodbo, zakar pa  
bi morale dati iniciativo prizadete evropske dr-  
žave v okviru dogovorov, ki so obstojali pred 1. ju-  
nijem 1931. Posebno skrbno sta državnika razprav-  
ljala o metodah za obnovo gospodarske stabilnosti  
in zaupanja, pri čemer se je posebno poudarjalo,  
kako potrebna je stabilna valuta, predvsem pa  
ohranitev zlatega standarda v obeh državah. Radi  
kratkega časa ni bilo mogoče formulirati definitiv-  
nih programov. Vendar pa sta oba državnika in  
pravilni luči videla pravo naravo vseh finančnih in  
gospodarskih problemov, in dobro razumevanje  
obeh državnikov lahko pripomore k temu, da se  
bodo pota za pomožne akcije vlad izravnavale.

## Nemški upi na ameriški diktat Franciji - izjalovljeni

Washington, 26. okt. Tg. Zadnji govor Ho-  
overja in Laval je trajal tri ure. Le težko sta se  
zedinila za besedilo skupnega komunikeja. Ko je  
Laval zapustil predsednika, je bil zelo resen in ni  
dal nobenega pojasnila. Ko je nato sledil sprejem  
časnikarjev, je Laval izjavil, da je očaran radi go-  
stoljubnosti in prijateljskega občejanja s Hoover-  
jem. Srečen je, da Amerika tako zelo goji tradicije  
skupne preteklosti.

V političnih krogih trdijo, da je zmagovalo  
staro ameriško stališče, da se Amerika ne vme-  
šava v evropske zadeve. To je zmaga Francije, ki

bo omajala tudi bodoče izgleda Hooverja pri zo-  
petni volitvi ameriškega predsednika prihodnje le-  
to. Govori se, da je Hoover izrecno izjavil šestim  
vodilnim ameriškim bankirjem, da nima za seboj  
kongresa in da mora položiti orožje. Laval je na  
koncu rekel doslovno: »Tu se ne more ničesar  
opraviti. Evropa si mora pomagati sama.« Laval  
je nocoj popolnoma odpotoval iz Amerike na ladji  
»le de France«.

## Komentarji ameriških listov

Washington, 26. okt. AA. Casopisje je v sploš-  
nem sprejelo komunikacije o uspešnem zaključku raz-  
govorov med Lavalom in Hooverjem z zadovolj-  
stvom.

New York, 26. okt. Tg. Sestanki Laval in Ho-  
overja bodo povzročili v ameriškem kongresu znatne  
debate. »New York Times« poroča, da je Laval ta-  
koj ob početku naglašal težkoče evropskega gospo-  
darstva. Hoover je nato sledeče preciziral ameriško  
stališče: Dolžnost Francije kot najmočnejšega na-  
roda v Evropi je, da razčisti vse evropske probleme  
in vrho politične in gospodarske stabilizacije. Ame-  
rika bo ostala še nadalje neinteresirana pri politič-  
nih vprašanjih Evrope, dokler vprašanja ne bodo  
povzročila vojne nevarnosti.

Ameriški komentarji v listih skušajo pokazati,  
da konferenca ni ostala brez uspeha. »Herald Tri-  
bune« piše, da realni politiki smejo upati. Dosegel  
se je tudi sporazum posebno o veliki nalogi obra-  
nitve zlatega standarda in o tem, da se ostali svet  
vrne k zlatemu standardu. »New York Times« izjav-  
lja: Ker se ni mogla skleniti pogodba radi po-  
manjkanja parlamentarne podpore, se je sestanek  
obeh državnikov moral omejiti samo na prijateljsko  
izmenjavanje mnenj.

Na dnevu, ki ga je priredilo francosko posla-  
ništvo, sta se še enkrat sestala Laval in Borah. Oba  
sta se končno poslovala kot najboljša prijatelja in  
Borah je obljubil, da bo resno uvaževal Lavalove  
povabilo, naj pride v Francijo.

## Grandi v Berlinu

Malo zanimanja za obisk italijanskega ministra

Berlin, 26. okt. AA. Grandijev obisk v Berlinu  
v političnih in gospodarskih krogih ni povzročil to-  
likšne radovednosti kakor obisk Laval in Brianda,  
kar je popolnoma razumljivo, če upoštevamo dejstvo,  
da pogajanja med Grandijem in Brüningom v glav-  
nem zavise od razgovorov, ki jih vodita predsednik  
francoske vlade Laval in predsednik Zedinjenih  
držav Hoover. Včeraj se Grandi in Brüning nista  
niti trenutno oddaljila od splošnih vprašanj ter sta  
določila podlago za današnje razgovore. Brüning se  
je včeraj razgovarjal z Grandijem o splošni politiki,  
o reparacijah, o razorožitvi in o italijansko-nemških  
gospodarskih odnosih.

Paris, 26. okt. AA. Iz Berlina poročajo, da je  
imel italijanski minister za zunanje zadeve Grandi  
danes dopoldne razgovor z državnim ministrom  
Groenerjem. Po tem sestanku je Grandi odšel v pa-  
lačo predsednika nemške republike, kjer ga je spre-  
jel Hindenburg.

## Sprejem pri Hindenburgu

Berlin, 26. okt. Tg. Danes dopoldne je pred-  
sednik republike Hindenburg sprejel italijanskega

zunanje ministra Grandija. Takoj potem pa je  
državni kancler dr. Brüning popeljal gosta v  
sprehajališču na izdatno finančno pomoč od strani  
Zveze narodov. Poročilo bo pred objavo še pretreseno  
na zasedanju Sveta Zveze narodov tekom meseca  
novembra, nakar bo uradno izročeno madžarski  
vladi z željo, da se po njem ravna, oziroma da  
pošlje svoje predloge.

Preden je Grandi obiskal Hindenburga, je  
podal časnikarjem izjavo: »Spoštovanje, ki ga za-  
hleva od vsega sveta Hindenburgova zgodovinska  
osebnost, nudi nam vsojokom in frontnim bojevniki-  
kom priliko, pozdraviti obenem tudi hrabri nemški  
narod.« Dalje je Grandi izjavil, da je zelo zado-  
voljen s svojim berlinskim potovanjem. Naglašal  
je posebno, da se je, odkar sta dr. Brüning in dr.  
Curtius obiskala Rim, posebno okrepilo prirčno  
sodelovanje med Italijo in Nemčijo, kar smatra za  
neobhodno, važen in srečen moment za sodelovanje  
vseh držav in narodov ne samo v Evropi, temveč  
tudi na vsem svetu.

## Pametni nasveti Madžarski

Zveza narodov svetuje Madžarski gospodarski naslon na  
sosednje države

Budimpešta, 26. okt. I. Današnji listi z naj-  
večjim zanimanjem komentirajo poročilo finanč-  
nega odbora Zveze narodov, ki je imel nalog po-  
učiti položaj Madžarske. To poročilo je bilo pred  
par dnevi podpisano in predano proračunskemu  
odboru madžarskega parlamenta v Budimpešti. Vse-  
bina poročila še ni bila objavljena za javnost, toda  
nekateri listi trdijo, da imajo izvirne informacije  
in poročajo, da so delegatje Zveze narodov Mad-  
jarski predlagali, naj se tekom prihodnjih mesecev  
pomiri s sosednjimi državami in naj z njimi načne  
posebno vsa gospodarska vprašanja, ki so enako  
pereča za vse države Srednje Evrope. Poročilo Zve-  
ze narodov predlaga dalje, naj Madžarska pogumno

vstopi v krog srednjeevropskih držav, posebno kar  
se tiče gospodarske politike, ker bo potem lahko  
računala na izdatno finančno pomoč od strani Zve-  
ze narodov. Poročilo bo pred objavo še pretreseno  
na zasedanju Sveta Zveze narodov tekom meseca  
novembra, nakar bo uradno izročeno madžarski  
vladi z željo, da se po njem ravna, oziroma da  
pošlje svoje predloge.

## Jugoslovanska verbalna nota v Sofiji

Belgrad, 26. okt. I. Današnje »Vreme« poroča  
iz Sofije, da je naš kraljevski poslanik na sofijemski  
dvoru dr. Aleksander Vukčević v soboto obiskal  
zunanje ministra, ter mu predal verbalno noto,  
v kateri se naštevajo vsi vpadi na jugoslovansko-  
bolgarski meji, ki so jih od meseca julija dalje vr-  
šili bolgarski četaši. Jugoslovanski poslanik je bol-  
garskega zunanjega ministra opozoril, da jugoslo-  
vanski zunanji minister dr. Marinković z veliko  
pozornostjo opazuje vpade bolgarskih četašev na  
jugoslovansko ozemlje in da bo eventualno prisiljen  
napraviti tozadevni predlog na prihodnjem zaseda-  
nju Zveze narodov. Bolgarski zunanji minister je  
predstavko našega poslanika vzel na znanje in v  
svojem odgovoru, kakor piše »Vreme«, podčrtal, da  
se na teritoriji Bolgarije ne nahajajo nikakr četa-  
ši in da torej po njegovem mnenju ne more biti  
več govora o vpadu četašev iz Bolgarije na jugo-

slovansko ozemlje. Nadalje piše »Vreme«, da je  
bolgarski minister omenil, da je sedanjí trenutok,  
ko so v Istanbulu zbrani delegatje iz vseh balkan-  
skih držav, kjer se razgovarjajo na temelju popor-  
ne enakopravnosti, da bi izdelali predpogoje za  
boljše prijateljsko sodelovanje vseh balkanskih na-  
rodov, neugoden, da bi se razpravljalo za predmet  
v obliki priložbe pred Zvezo narodov.

## Atentat na bolg. fin. ministra

Sofija, 26. okt. AA. Večerni listi poročajo, da  
so pri izhodu na postaji Zimnica streljali na vagon  
bolgarskega finančnega ministra Stefanova. V va-  
gonu se je nahajalo vse ministrove spremstvo. Kro-  
gla je razbila okno na vagonu ter se med glavama  
finančnega ministra in narodnega poslanca Corbe-  
čijevega z velikim treskom zarila v vagonsko steno.  
Sofijska policija je uvedla takoj preiskavo.

## Mirovna svečanost v Vatikanu

Rim, 26. okt. Tg. V smislu napovedi v zadnji  
enikliki je prišel papež včeraj v cerkev sv. Petra,  
da tam prosi za omiljenje socialne stiske v vseh  
državah. Diplomatski zbor, ki je akreditiran pri Va-  
tikanu, se je te cerkvene slovesnosti udeležil polno-  
številno, samo španskega delegata ni bilo. Množice  
so viharno pozdravljale papeža. Papež je bral tiho  
mašo in se govori, da so dostojanstveniki, ki so stali  
v bližini papeževega prestola, videli, da so se očala  
sv. očeta orosila s solzami. Zato je množica tem bolj  
pristržno pozdravljala papeža, ko je zapuščal cerkev.

## Prememba vaških imen

Belgrad, 26. okt. I. Predsedstvo ministrskega  
sveta je podpisalo naredbo, s katero se spreminijo  
imena nekaterih vasi v kranjskem okraju in sicer  
vasi: Hrib, Dunaj, Kras in Laško se bodo sedaj  
zdržuje v Bukovščici, vas Dobroslovica se združi  
z vasjo Podlonk in se imenuje odslej Podlonk, na-  
dalje se združita vasi Griva in Škovine ter dobita  
ime Škovine, vasi Ravne, Crna in Dragobaček, se  
združijo z vasjo sv. Lenart in bodo odslej nosile  
ime sv. Lenart, nadalje se združijo vasi Smoljave  
in vas Martinj vrh, ki se imenuje odslej Martinj  
vrh, vasi St. Mohor, Bezovnica se združijo z vasjo  
Zabreke in se odslej imenujejo te vasi skupaj Za-  
breke. Vas Dražgoše pri Cerknici in vas Dražgoše  
na Pečeh, se združita in nosita odslej skupno ime  
Dražgoše.

## Iz prometne službe

Belgrad, 26. okt. I. S kraljevim ukazom je po-  
stavljen Branko Poljak za prof. v V. položajni sku-  
pini, za svetnika v gradbenem oddelku prometne-  
ga ministrstva v 7. položajni skupini. Za pristava  
in šefa sekcije za vzdrževanje proge Zidani most je  
imenovan Karel Planinšek, v 6. položajni skupini  
je postavljen za šefa postaje Podravska Slatina  
Rudolf Brajdič, v 7. položajni skupini je pri pro-  
metnem oddelku postavljen Viljem Novak.

